

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ P. Š., 2/ A. Š.**, oboch zastúpených JUDr. D. R., proti žalovanému **P. D.**, IČO : X., zastúpenému JUDr. I. R., o **uloženie povinnosti uzavrieť zmluvu o prevode vlastníctva bytu**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 10 C 69/2005, na dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, sp.zn. 8 Co 79/2010 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania v sume 74,61 € na účet ich právneho zástupcu JUDr. D. R.R., do troch dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov rozsudkom z 26. marca 2010, č.k. 10 C 69/2005-286 (v poradí druhým) uložil žalovanému povinnosť uzavrieť so žalobcami kúpnu zmluvu o prevode vlastníctva bytu, obsah ktorej pojal do výroku rozhodnutia. Žalovanému uložil nahradiť žalobcovi 1/ trovy konania vo výške 798 € na účet jeho právneho zástupcu JUDr. D. R. v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku a žalobkyni 2/ trovy konania vo výške 671,81 € na účet jej právneho zástupcu JUDr. D. R. v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku a zaplatiť trovy štátu vo výške 237,70 € na účet Okresného súdu v Prešove v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vykonaným dokazovaním zistil, že žalobcovia 1/ a 2/ užívajú predmetný byt od roku 1987 na základe dohody s právnym predchodcom žalovaného. V roku 2003 požiadali o odkúpenie bytu do svojho vlastníctva, avšak nedošlo k uzavretiu zmluvy o prevode vlastníctva, pretože nedošlo k dohode o cene, za ktorú sa mal byt previesť. Mal za preukázané, že žalobcovia predmetný byt riadne užívajú

a nemajú žiadne nedoplatky voči žalovanému ani Spoločenstvu vlastníkov bytov obytného domu č. X. z titulu užívania predmetného bytu. Taktiež zistil, že pri prevode bytov do vlastníctva ostatných nájomníkov bytov v tomto bytovom dome neboli predmetom zmlúv podiely na parcelách č. X. a X., k.ú. Š. a že pri predmetnom bytovom dome sa nenachádzajú žiadne príľahlé pozemky. Na základe uvedených zistení vec právne posúdil podľa § 29 ods.7 a 8 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, kúpnu cenu určil podľa § 18 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov a vyvodil záver, že žalobcovia 1/ a 2/ spĺňajú všetky podmienky pre odpredaj bytu do ich vlastníctva, nakoľko sú nájomcami predmetného bytu a požiadali o jeho odkúpenie. Konštatoval, že znenie zmluvy tak, ako bolo upravené žalobcami má všetky náležitosti zmluvy o prevode vlastníctva bytu a nebytového priestoru tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 5 a nasl. zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. K námietke žalovaného, že v zmluve nie sú uvedené príľahlé pozemky, uviedol, že pri tomto bytovom dome sa nenachádzajú žiadne príľahlé pozemky tak, ako ich definuje ustanovenie § 5 ods. 1 písm. c/ zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Rovnako, pokiaľ sa týka pozemkov, na ktorých je bytový dom postavený, nebolo možné ich pojať ako predmet prevodu do vlastníctva žalobcov z dôvodu, že nie sú vo vlastníctve vlastníka bytového domu a ani pri prevodoch bytov do vlastníctva iných nájomcov bytov v tomto bytovom dome neboli predmetom prevodu. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Prešove rozsudkom z 21. júna 2010, sp.zn. 8 Co 79/2010, rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Žalobcom 1/ a 2/ priznal náhradu trov odvolacieho konania vo výške 95,59 € a žalovanému uložil povinnosť ju zaplatiť JUDr. D. R., advokátovi do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že žalobcovia splnili zákonné podmienky pre odpredaj bytu do ich vlastníctva, preukázali existenciu nájomného vzťahu ako aj to, že požiadali o jeho odpredaj a cena bytu bola určená podľa § 18 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov tak, ako ju stanovil súdny znalec. Mal za to, že súd prvého stupňa sa právne vysporiadal aj s otázkou pozemkov, na ktorých stojí bytový dom, v ktorom sa predmetný byt nachádza, ako aj s otázkou príľahlého pozemku a s týmto názorom sa plne stotožnil. V odôvodnení rozhodnutia sa venoval aj námietke žalovaného, že mu bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom tým, že mu zmenený návrh iba krátkou cestou doručil na pojednávaní a on nemal čas na prípravu. Uviedol, že v odvolaní uvádzané ustanovenie

§ 115 ods. 2 O.s.p. sa týka predvolania účastníka na pojednávanie. Z obsahu spisu vyplýva, že právna zástupkyňa žalovaného sa o termíne pojednávania 5. marca 2010 dozvedela priamo na pojednávaní 18. decembra 2009, ktorý termín zobrala na vedomie a lehota na prípravu pojednávania bola zachovaná. Pokiaľ sa týka doručenej zmeny žalobného petitu na pojednávaní 5. marca 2010, táto zmena sa týkala iba vypustenia príľahlého pozemku parc. č. 1092/39 zo zmluvy, nakoľko bolo nepochybne zistené, že k bytovému domu súp. č. X. v Š. nepatrí žiadne príľahlý pozemok. Nešlo o takú zmenu návrhu, ktorá by si vyžiadala dlhší čas na prípravu právnej zástupkyne, ktorá sa od počiatku zúčastňovala pojednávani a skutkový stav jej bol známy. O trovách odvolacieho konania rozhodol v zmysle ustanovenia § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. že mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Namietal, že na pojednávaní 5. marca 2010 bolo jeho právnej zástupkyne doručené podanie žalobcov 1/ a 2/ obsahujúce zmenu návrhu na začatie konania, na ktorého základe požiadala o odročenie pojednávania (z dôvodu, že jej nebola poskytnutá lehota na oboznámenie sa so zmeneným návrhom a na zaujatie stanoviska k nemu). Odvolal sa na názor uvedený už v odvolaní, že pokiaľ ide o doručovanie zmeny návrhu ostatným účastníkom konania, súd postupuje v súlade s ustanovením § 114 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého má takýto návrh byť doručovaný súdom ostatným účastníkom v rámci prípravy pojednávania. Uviedol, že tým, že súd prvého stupňa neaplikoval ustanovenia § 114 O.s.p. a § 115 ods. 2 O.s.p., bolo porušené jeho právo na prerokovanie veci zákonom ustanoveným postupom vyjadrené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania.

Žalobcovia 1/ a 2/ navrhli, aby dovolací súd dovolanie žalovaného zamietol a žiadali priznať aj náhradu trov dovolacieho konania. Mali za to, že rozhodnutia súdov nižších stupňov sú zákonné, po právnej a vecnej stránke správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že

dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), skúmal najskôr, či jeho opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovolaním žalovaného nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalovaného nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd vedúcich k vydaniu tzv. zmätočného rozhodnutia, ktoré zistenie by viedlo k záveru, že dovolanie je prípustné bez ohľadu na procesnú formu rozhodnutia odvolacieho súdu a spôsob jeho rozhodnutia, neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o prípad odňatia

možnosti účastníka pred súdom konať, o prípad nedostatku návrhu na začatie konania vo veciach, ktoré možno začať len na návrh, či o prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným).

So zreteľom na žalovaným tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameral na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo

ochrana súkromného života účastníkov, alebo v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2001 II. ÚS 14/2001, z 13. novembra 2002 II. ÚS 132/02, III. ÚS 171/2006 z 5. apríla 2007).

Právo na súdnu ochranu, okrem Ústavy Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1), Listiny základných práv a slobôd (čl. 36 ods. 1) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 6 ods. 1), zabezpečujú a vykonávajú aj jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (napr. § 41 O.s.p., § 123 O.s.p., § 115 O.s.p. a pod.).

Žalovaný namietal, že súd prvého stupňa mu mal zmenený návrh v zmysle ustanovenia § 114 ods. 2 O.s.p. doručiť v rámci prípravy pojednávania a pojednávanie nariadiť tak, aby mal dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať (§ 115 O.s.p.).

Podľa § 114 ods. 2 O.s.p. v rámci prípravy pojednávania súd doručí návrh na začatie konania (žalobu) odporcovi (žalovanému) spolu s rovnopisom a prílohami návrhu do vlastných rúk a poučí účastníkov podľa § 120 ods. 4. Vyjadrenie odporcu súd bezodkladne odošle navrhovateľovi.

Podľa § 115 ods. 1 a 2 O.s.p. ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak, súd nariadi na prejednanie veci samej pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná. Predvolanie sa musí účastníkom doručiť tak, aby mali

dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať.

Podľa § 95 ods. 1 O.s.p. navrhovateľ môže za konania so súhlasom súdu meniť návrh na začatie konania. Zmenený návrh treba ostatným účastníkom doručiť do vlastných rúk, pokiaľ neboli prítomní na pojednávaní, na ktorom došlo k zmene.

Zmena návrhu na začatie konania je základným dispozičným úkonom predmetom konania. Zmena návrhu je podaním vo veci samej a navrhovateľ (žalobca) ju môže urobiť ktorýmkoľvek zo spôsobov uvedených v § 42 ods. 1 O.s.p. a s dodržaním podmienok uvedených v § 42 ods. 2 a 3 O.s.p. Podľa toho, kedy a akou formou žalobca o zmenu žaloby požiada, Občiansky súdny poriadok upravuje aj niekoľko spôsobov, akými má súd protistranu oboznámiť so zmenou žaloby. Ak žalobca podá zmenu návrhu písomne pred začatím pojednávania, súd doručí jeho návrh žalovanému do vlastných rúk na vyjadrenie, resp. na vedomie, aby mal žalovaný možnosti vyjadriť sa k tomuto podaniu (tento postup má základ v ustanovení § 114 ods. 2 O.s.p.). V prípade, že je zmena návrhu žalobcom prezentovaná ústne, t.j. na pojednávaní, na ktorom žalovaný je prítomný (ako je to aj v uvedenom prípade), nie je potrebné zmenený návrh žalovanému doručovať. Súd rozhodne o tomto návrhu uznesením, proti ktorému nie je možné podať odvolanie (§ 202 ods. 3 písm. f/ O.s.p.). V prípade, že na pojednávaní žalovaný nie je prítomný a na tomto pojednávaní je prednesený návrh na zmenu návrhu na začatie konania, postačí, ak súd zašle neprítomnému žalovanému (účastníkovi) rovnopis zápisnice z pojednávania spolu s rozhodnutím o navrhovanej zmene (porovnaj napr. Krajčo, J.: Občiansky súdny poriadok I. diel komentár. Bratislava: EUROUNION 2010, s. 387).

Zo zápisnice pred súdom prvého stupňa z 5. marca 2010 (č.l. 262- 263) vyplýva, že právny zástupca žalobcov 1/ a 2/ predniesol súdu návrh na zmenu žalobného návrhu ústne na pojednávaní (predložený aj v písomnej forme, datovaný zo 4. marca 2010), kópiu ktorého súd krátkou cestou doručil právnej zástupkyňi žalovaného na vyjadrenie. Právna zástupkyňa žalovaného k predmetnému návrhu uviedla: „Nemám pripomienky k oboznámeným dôkazom. Poukazujme na obsah našich stanovísk, ktoré sú súčasťou súdneho spisu.“ Nato súd uznesením zmenu žaloby pripustil a po poučení v zmysle ustanovenia § 120 ods. 4 O.s.p. vyhlásil uznesením dokazovanie za skončené. Právna zástupkyňa žalovaného v záverečnej reči, vzhľadom na zmenu petitu, požiadala pojednávanie odročiť. Súd odročil pojednávanie na 26. marca 2010 za účelom vyhlásenia rozsudku. Dovolateľ namietal, že súd nevyhovel

žiadosti právnej zástupkyne žalovaného o odročenie pojednávania z dôvodu pripustenej zmeny návrhu. Je potrebné zdôrazniť, že na odročenie pojednávania nie je právny nárok a zostáva len na posúdení súdu, či dôvod uvádzaný účastníkom bude kvalifikovať za tak závažný (dôležitý), že odôvodňuje odročenie pojednávania.

Dovolací súd na základe zistených skutočností dospel k záveru, že k pripustenej zmene návrhu sa súd prvého stupňa žalovanej umožnil vyjadriť priamo v deň pojednávania, a preto nemožno preto konštatovať, že by žalovanému postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalovaného nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

V dovolacom konaní nebol žalovaný úspešný a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo žalobcom 1/ a 2/ (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd priznal žalobcom 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania spočívajúcu v odmene advokáta za 1 úkon právnej služby, ktorú poskytol žalobcom 1/ a 2/ vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu žalovaného (§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb). Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby určil podľa § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky vo výške 55,49 €, čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu [§ 1 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky (t.j. 7,21 €)] a po pripočítaní DPH v sume 11,91 € (§ 18 ods. 3 vyhlášky) predstavuje spolu 74,61 €.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 9. augusta 2011

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Dagmar Falbová